

A hercegkisasszony forró pamutnadrágja

Igencsak lenge vörös selyemruhája alatt *Bertolt Brecht Turandotja* (aki persze alig hasonlít az operából jól ismert kínai császárlányhoz) pamutból készült forrónadrágocskát hord. És minden alkalmat megragad, hogy felhívja rá a figyelmet, mutogassa, dicselkedjék vele. Főként a szellemi teljesítmények izgatják föl (elvégre nemcsak a történelem lehet szemérmetlenül perverz). Egy-egy vérbő szillogizmus hatására olyan vad vágyvonaglásba kezd, mintha tetőtől talpig az a testrészt volna, melyet a piciny alsónemű éppen csak eltakart, egyszersmind jelképez.

Amikor aztán a császárnak meg hatalom- és pénzéhes öccsének manipulációi következtében birodalomszerte kitér a pamutválság, s a gazdaság összeomlik – Turandot a totális csődöt legügyesebben kimagyarázó értelmiségi menyasszonyául kínálkozik. Az értelmiségiek (Brecht tuiknak nevezi őket) nagy szecsenmosdató kongresszusra gyűlnek össze. Az már a helyzet

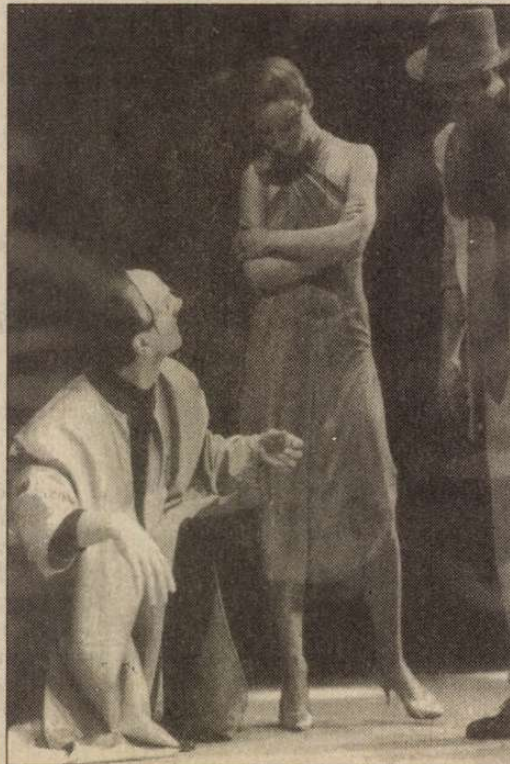
sajátos logikájából következik, hogy a megoldást, mely szerint a „kérdést nem megválaszolni kell, hanem betiltani” – egy gengsztervezér találja meg. Ővé lehetne hát a hatalom meg a hercegkisasszony pamutnadrágocskáitól – ha Turandot ágyában, férfiként nem volna éppoly tehetetlen, amilyen tehetséges a hatalom maga alá gyűrésében, a tuik likvidálásában, a demagóg hazudozás, a terror, a rablógyilkosság államrenddé tételében.

A drámai tanmesét, melyben a társadalom nagy mozgásai egy alig, sőt olykor egyáltalán nem rejtett, csinos női hasalj bozontja felé látszanak irányulni, Brecht, a német kommunista emigráns, 1934-ben kezdte írni. Akkor még arról szolt: hogyan teperte le a náciizmus a weimari Németországot; de amikor a mű 1953-ban, a kelet-berlini felkelés után elkészült, már korántsem csak erről. Aligha véletlen, hogy a kommunista hitéhez, demokrata meggyőződéséhez holtáig makacsul ragaszkodó író

utolsó darabját csak jóval halála után, 1969-ben és Nyugaton mutatták be. *Eörsi István* idei fordítása és *Zsámbéki Gábor* idei rendezése a Katona József Színházban, a mai Budapesten – végképp alig utal a harmincas évekre, Weimarra és a hitlerájra.

Ettől remek és felizgatón időszerű az előadás. A színészek többnyire a közelmúlt és a jelen „pamutválságainak” börtányait élék újra játékkukban. A címszereplő *Söptei Andrea* végül még a kis pamutnadrágot is leveti, hogy kitessék, miről van szó. De csupán a bőrét mutatja meg Turandotnak. Azt a belső izzást, azt az érzékiséget azonban egyelőre hiányoltam, mely elhithetné, hogy Turandot a selyem és pamut alatt több, mint egy elkényeztetett, hidegen, szeszélyesen nimfomán császári csemete. Amellyel bizonyíthatná: nemcsak a szöveg szerint vannak legérzékenyebb erogén zónái – az intellektusában.

(VARJAS)

A császár, a lánya és a gengsztervezér:
Blaskó Péter, Söptei Andrea, Varga Zoltán

A kivégzettek feje alatt:
Varga Zoltán és Söptei Andrea